

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Одеський державний екологічний університет

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Збірник тез доповідей
Всеукраїнської науково-практичної
конференції

*13–14 лютого 2013 р.,
м. Одеса, Україна*

Одеса
«Екологія»
2013

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПОЛЬОВИХ ПРАКТИК У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА-ЕКОЛОГА Т.Є.Комісова к.б.н., доц., О.П.Губська, ст. викл.	34
ТІСНИЙ ЗВ'ЯЗОК З ПОТЕНЦІЙНИМИ РОБОТОДАВЦЯМИ, ЯК ОДИН З ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ О.М. Корчуганова, к.т.н., доц., О. Л. Овсієнко, к.х.н., доц.	36
ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ІНЖЕНЕРНОЇ ЕКОЛОГІЇ В.К. Костенко, д.т.н., проф., М.М. Шафоростова, к.н.держ.упр., доц.	38
СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ Л.С. Кострицька	40
РОЛЬ НАУКОВОЇ РОБОТИ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ТА МАГІСТРІВ НА КАФЕДРІ ГІДРОЕКОЛОГІЇ ТА ВОДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ Н.С. Лобода, д. геогр. н., проф., О.М. Гриб, к. геогр. н., доц.	42
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: НЕЙРОМЕРЕЖЕВА НАУКОВО-ОСВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ А.В. Лобода, к. фіз.-мат. н., доц., Г.В. Ігнатенко, к. фіз.-мат. н., доц., Д.Є. Сухарев, к. фіз.-мат. н., доц.	44
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛКИ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ НАВЧАННЯ О. П. Мітрясова, д. пед.н., проф.	46
ВИРІШЕННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НА ПРИКЛАДІ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА (КАРПАТСЬКИЙ РЕГІОН) Л.В. Міщенко, к.геогр.н., доц.	48
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ДІАГНОСТИКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ А.Н. Некос, к.геогр.н., проф., К.Б. Уткіна, к.геогр.н., доц. О.М. Крайнюков, к.геогр.н., доц., І.А. Кривицька, ст. викл.	50
ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ТА ГУМАНІЗАЦІЇ МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН А.М. Олійник, к.філософ.н., доц.	52

ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ КОНКУРСІВ З ЕКОЛОГІЧНОЇ ТЕМАТИКИ А.І. Панасенко, к.т.н., доц., Ю.М. Ганнова, к.х.н., доц.	54
РЕАЛІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ НА ПОЛЬОВИХ ПРАКТИКАХ З ЕКОЛОГІЇ С.В. Петренко, к.б.н., доц., Л.І. Лесняк, ст. викл.	56
НЕОБХІДНІСТЬ МОТИВАЦІЇ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В.Д. Погребенник, д.т.н., проф., А.М. Шибанова, к.т.н., асист., А.С. Войціховська, асист.	58
РОЛЬ НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ-ЕКОЛОГІВ В.Д. Погребенник, д.т.н., проф., А.М. Шибанова, к.т.н., асист.	60
АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ТРАНСПОРТНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН У СУЧАСНИХ УМОВАХ О.І. Позднякова к.х.н., доц., С.О. Коверсун, асист.	62
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІНИ «МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ» Л.М. Полетаєва, к.г.н., доц.	63
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА» Т.А. Сафранов, д.г.-м.н., проф., О.Г. Владимірова, к.г.н., доц., О.В. Биковська, д.п.н., проф., Ричак Н.Л., к.г.н., доц.	65
СТРУКТУРА І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАГАЛЬНА ЕКОЛОГІЯ ТА НЕОЕКОЛОГІЯ» Т.А. Сафранов, д.г.-м.н., проф., В.А. Гайченко, д.б.н., проф. Д.В. Лукашов, д.б.н., А.Н. Некос, к.г.н., проф.	67
ГЕОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-ЕКОЛОГІВ Т.А. Сафранов, д.г.-м.н., проф., О.В. Чепіжко, д.геол.н., проф., В.І. Мохонько, к.геол.н.	69
ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНОЇ ГАММА-ЛАБОРАТОРІЇ ГАММАЛАВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ А.Я. Співак, ст.викл., В.В. Курятников, к.ф.-м.н., доц.; А.М. Кільян, ас.	71

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ПОЛЬОВИХ ПРАКТИК У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА-ЕКОЛОГА

Т.С.Комісова к.б.н., доц., О.П.Губська, ст. викл.

Луганський національний університет ім. Т. Шевченка, м. Луганськ

Невід'ємною складовою підготовки майбутнього фахівця-еколога є польові практики. Саме ця форма навчального процесу надає можливість не тільки розв'язати певні завдання його фахової підготовки, а також сприяє подальшому розвитку екологічного мислення та підвищенню рівня екологічної культури. Головною метою цих практик є закріплення отриманих теоретичних знань та напрацювання певних практичних навичок та вмій з екологічних та загальнобіологічних дисциплін. Вони надають можливість студентам-екологам конкретизувати набуті знання про компоненти природи, навчитися спостереженню та дослідженню певних природних процесів та явищ, виявити взаємозв'язки між окремими природними компонентами та оцінити наслідки антропогенного впливу на ці компоненти.

Але, окрім того, що польові практики є невід'ємною і безумовно важливою частиною навчального процесу, вони також надають студентам можливість зібрати фактичний матеріал для написання курсових, магістерських робіт, а також обрати проблематику для самостійних наукових досліджень у майбутньому. Відзначаючи їх значущість для фахової підготовки екологів, не можна не зазначити, що саме їх ефективне проведення є одним із найскладніших і водночас відповідальніших завдань навчального процесу.

За діючим навчальним планом підготовки фахівця-еколога передбачається проведення трьох навчальних польових практик, а саме – загальнобіологічна практика на першому курсі, загальноекологічна на другому, та узагальнююча – ландшафтно-екологічна на третьому. Такий порядок проведення польових практик повною мірою відповідає системності освітнього процесу. Достатнім, на наш погляд, є і термін проходження цих практик – по три тижні кожна. За цей час можна результативно реалізувати головні освітні завдання, як теоретичної, так і практичної підготовки.

Проте, головною проблемою для багатьох вузів є вибір місцевості для ефективного проведення цих практик. Якщо загальнобіологічну польову практику цілком можливо провести в околицях міста, то для загальноекологічної та ландшафтно-екологічної практик ідеальними об'єктами були би природні комплекси з мінімальним рівнем антропогенного втручання. Але в регіонах з великим рівнем урбанізації, яким є і Донбас, важко знайти відповідні об'єкти. Організувати ж виїзд на

такі об'єкти за умов недостатнього фінансування дуже проблематично. Вирішити цю проблему, на нашу думку, можна шляхом поєднання екскурсійних виїздів на найближчі природоохоронні об'єкти з роботою в межах приміських ландшафтів зі значним рівнем антропогенного навантаження. Дослідження охороняємих ландшафтів надасть можливість студентам ознайомитися з певним типом природного ландшафту та закріпити набуті знання про взаємозв'язок та взаємозалежність його біотичних та абіотичних компонентів. Це дозволить звести до мінімуму труднощі, які виникають у студентів при інтегруванні отриманих ними теоретичних знань в уявлення про природний комплекс як цілісне системне утворення. Ґрунтовне ж вивчення природних комплексів, що суттєво змінені господарською діяльністю людини і розташовані поблизу міста, дозволить виразно побачити наслідки розвитку екологічних проблем, проаналізувати причини їх виникнення та з'ясувати рівень ефективності заходів, що застосовані до їх вирішення. Саме ці практики дозволяють усвідомити наскільки пагубними можуть бути наслідки суто прагматичного втручання людини в природу. Але наряду із вивченням негативного впливу суспільства на природні комплекси, обов'язково треба знайомити студентів із прикладами раціонального використання природи. Саме такі приклади дозволять студентам об'єктивно зрозуміти можливості сучасного суспільства раціонально впливати на природу і причини, які заважають в повній мірі реалізувати їх на благо природи і в кінцевому підсумку, на благо людини. Безпосереднє спілкування з природою сприятиме збагаченню студентів не лише знаннями та навичками раціональної взаємодії з природою, але й впливатиме і на духовні якості особистості. Природа збагачує особистість в моральному та естетичному плані, підвищує рівень не лише її екологічної, але й загальної культури.

Польові практики незамінні в навчальному процесі підготовки майбутніх фахівців-екологів, бо саме вони дозволяють закріпити набуті знання про світ природи, поглибити, систематизувати та узагальнити їх на новому науковому рівні. Вони також сприятимуть напрацюванню навичок наукового дослідження природних процесів та явищ, ознайомленню з прикладами негативного та позитивного антропогенного втручання, формуванню елементарних навичок раціонального, шанобливого ставлення до природи. Таким чином, польові практики дозволяють реалізувати не лише освітні, але й виховні функції навчального процесу, сприяють перегляду багатьма студентами (більшість яких городяни, що майже не спілкуються з природою) своїх ціннісних орієнтацій відносно природи.